

HIS250-bacheloroppgave i historie, våren 2014

NB. Det er begrenset kapasitet på de ulike temaene i HIS250. Alle som vil ta HIS250 våren 2014, må derfor søke om plass på emne og tema. Du søker via Studentweb.

Søknad registreres på Studentweb i perioden 9.des. 2013-8. jan.2014.

I søknaden må du sette opp tre prioriterte ønsker om tema.

Dersom et tema har flere søkere enn plasser, vil følgende søkergrupper prioriteres:

1. Studenter som tar spesialisering i historie, og som avslutter graden våren 2014.
2. Studenter som har avlagt 60 studiepoeng i historie, inkludert emnene HIS101 og HIS102.

Dersom temaet og/eller emnet blir fullt, vil opptak skje ved loddtrekning innenfor hver prioriteringsgruppe.

Dersom det er ledige plasser på tema etter opptaket, blir disse åpnet for direkte påmelding via Studentweb.

Våren 2014 tilbyr vi 7 ulike tema innenfor HIS250 tilbudet. Her følger temaomtale og pensumlister for de enkelte temaene. Vær oppmerksom på at emnene også tilbys som fordypningsemner på 100-nivå. Du kan ikke ta samme tema på 100- nivå og på HIS250:

Tema 1: Samfunnets utskudd? -Normalisering, disiplinering og sanksjonar mot kriminelle og "farlege" fattige ca 1750-1950

Tema 2: Den nordiske velferdsmodellen

Tema 3: Første verdenskrig: Årsaker – forløp - følger

Tema 4: China and the World since ca. 1800

Tema 5: Oversikt kvinne- og kjønns historie

Tema 6: Europe after 1945: Resources, demography, economy

Tema 7: History of the United States

HIS250/HIS115 Tema 1: Samfunnets utskudd? -Normalisering, disiplinering og sanksjonar mot kriminelle og "farlege" fattige ca 1750-1950

Ansvarlig: Frode Ulvund

Temaomtale

1800-talet var prega av ei tvtydig utvikling innan det sosialpolitiske området. På den eine sida er hundreåret kjent for framveksten av liberalisme og ei byrjande demokratisering og sosialutbygging. På den andre sida er hundreåret også prega av aukande statleg engasjement og innblanding på ei rad område, ein prosess som ofte har fått merkelappen disiplinering og normalisering knytt til seg. Dei moderne fengsla vaks fram der straff som hemn eller avskrekking ikkje lenger var dominerande funksjon, men erstatta av ønske om å påverke dei innsette på ulike måtar. Sjela overtok som straffobjekt for kroppen, har det blitt sagt. Både sjølv avstraffinga og rettsvesenet generelt vart meir profesjonalisert enn tidlegare. Innesperring var ikkje berre eit middel i straffesystemet, men også innan fattigpolitikken. Uverdige fattige som hadde ein livsførsel på kant med den aksepterte kunne utan dom bli sett på tvangsarbeid til byrjinga av 1900-talet. Frykta for dei "farlege" fattige, anten dei var lovbrytarar, sinnslidande eller "arbeidsskye" er ein tråd gjennom heile perioden 1750-1950.

Emnet tar opp bruken av slike sanksjonar (som straff og tvangsarbeid) med hovudvekt på Norge på 1800-talet, men også med eit komparativt blikk på særleg Storbritannia og Tyskland. Dei sentrale spørsmåla er kva styresmaktene sanksjonerte mot, korleis dei sanksjonerte, mot kven og kvifor dei sanksjonerte. Ulike teoriar på kva ideologi og målsetjing som låg bak styresmaktene sin bruk av disiplinering og normalisering innan kriminal- og fattigpolitikk vil stå sentralt.

Var sanksjonsbruken eit ønske om å etablere eit "trygt" og "friskt" samfunn der enkeltindivid var fri for faren frå vald, kriminalitet og moralsk forfall? Delte styresmakter og folk flest eit normfellesskap slik at bruken av sanksjonar vart oppfatta som legitim og riktig disiplinering av "samfunnets utskudd"? Dette kan ein noko forenkla kalle humanperspektiv på sanksjonsbruk. Eit anna er maktperspektivet. Her vert sanksjonsbruken eit instrument for enkelte grupperingar i samfunnet til å dominere over andre. Det kan vere ei samfunnsklasse sin dominans over ei anna, normalt tolka som den økonomiske elitens sin dominans over ei proletarisert arbeidarklasse, eller eit kjønn sin dominans over eit anna, igjen normalt tolka som det maskuline kjønn sin dominans over det kvinnelege, eller ei etnisk gruppe sin dominans over andre.

Pensumliste:

Bøker:

David Englander: Poverty and Poor Law Reform in 19th Century Britain, 1834-1914. From Chadwick to Booth, Longman 1998, s. 1-92.

Emsley, Clive: Crime and Society in England 1750-1900, (3. utgåve), Pearsons Education 2005, s.1-182, 221-303

Espen Schaanning: *Menneskelaboratoriet. Botsfengslets historie*, Scandinavian Academic Press 2007, s.16-281

Kompendium:

Dahl, Tove Stang: *Barnevern og samfunnsansvar. Om stat, vitenskap og profesjoner under barnevernets oppkomst i Norge*, Oslo 1978, s. 84-110

Davis, Jennifer: "The London Garotting Panic of 1862: A Moral Panic and the Creation of a Criminal Class in Mid-Victorian England" i *Crime and the Law. The Social History of Crime in Western Europe since 1500*, London 1980, s. 190-213

Garland, David: *Punishment and Modern Society. A Study in Social Theory*, Oxford 1990, s. 157-177

Gatrell, V.A.C.: "Crime, authority and the police-man state", band 3 i *The Cambridge Social History of Britain 1750-1950*, Cambridge University Press 1990, s.243-265 og 301-310.

Ignatieff, Michael: "State, Civil Society and Total Institutions: A Critique of Recent Social Histories of Punishment" i *Social Control and the State. Historical and Comparative Essays*, Oxford 1983, s. 75-101

Melby, Kari: "Prostitusjon og kontroll" i *Det kriminelle kjønn*, s. 81-127 (47 sider)

Randall McGowen: "The Well-Ordered Prison. England, 1780-1865" i Morris, Norval & Rothman, David J.: *The Oxford History of the Prison*, Oxford University Press 1998, s. 71-99

Rothman, David: *The Discovery of the Asylum. Social Order and Disorder in the New Republic*, Boston-Toronto-London 1990. Revidert utgåve, første gong utgitt 1971, s. Xiii-xliv, s. 23-44

Schiøtz, Aina: "Prostitusjon og prostituerte i 1880-åras Kristiania" i *Det kriminelle kjønn*, s. 35-79

Seip, Anne Lise: *Sosialhjelpstaten blir til. Norsk sosialpolitikk 1740-1920*, Gyldendal 1984, s. 52-86

Sundt, Eilert: *Om Fattigforholdene i Christiania*, Oslo 1978 [Christiania 1870], s. 122-173

Frode Ulvund: «A deterrent to vagabonds, lazy persons and promiscuous individuals. Control and Discretion in the Norwegian Workhouse System, 1845-1907" i *Crime, History & Societies* 2012, vol 16 no 2, s.29-54.

Barry Godfrey/Paul Lawrence: *Crime and Justice 1750-1950*, Willian Publishing 2005, s.68-88. ISBN 1-84392-116-2

Hauge, Ragnar: *Straffens begrunnelser*, Universitetsforlaget 1996, s. 91-121

Warren Rosenblum: *Beyond the Prison Gates. Punishment and Welfare in Germany 1850-1933*, The University of North Carolina Press 2008, s.41-74.

Rygg, Tone: "Barnekultur og 'ukultur'. Om vanarta og kriminelle vergerådsborn i Bergen på byrjinga av 1900-talet" i *Heimen* 2/98

(I tillegg denne som ligg nedlastbar på internett: Thuen, Harald: Barnehjem og spesialskoler under lupen (NOU 2004:23), kapittel 3 og 4 (s. 18-34)

<http://www.regjeringen.no/Rpub/NOU/20042004/023/PDFS/NOU200420040023000DDDPDFS.pdf>

Totalt 1138 sider

HIS250/HIS115 TEMA 2: Den nordiske velferdsmodellen

Ansvarlig: Inger Elisabeth Haavet

Temaomtale

“The Nordic Model” har en positiv klang og er en viktig “branding” av de nordiske demokratiske velferdsstatene i resten av verden. Den nordiske modellen fremstår som vellykket på mange måter; økonomisk, sosialt, politisk og kulturelt. Lavt konfliktnivå, høy tillit, relativt små klasseforskjeller, lav arbeidsledighet, bra inntektssikring og helsesystem, fungerende demokrati, høy grad av likestilling er honnørord og realiteter som sender de nordiske landene høyt opp på Global Index. Hva er oppskriften? Og hvor riktig er glansbildet? Hvordan har et opprinnelig kaldt, magert og marginalt område av Europa kunnet heve seg til et relativt sett varmt trygghetssamfunn med høy suksessrate på så mange felt?

Dette emnet vil ta for seg framveksten av den moderne velferdsstaten slik vi kjenner den i Norge og de øvrige nordiske land. Fokuset ligger på ulike sider ved sosial- og velferdspolitikken slik den har utviklet seg fra fattigsystemene i det liberalistiske 1800-tallet til de sosialliberale og sosialdemokratiske trygghetssystemene på 1900-tallet. Hva kan ligge til grunn for at nettopp Norden fikk slike omfattende velferdssystemer, og hva skiller dem fra andre systemer som vokste fram i takt med det moderne industrisamfunnets framvekst? Vi vil legge vekt både på det som samler og det som skiller i Norden. Noen har kalt den nordiske modell en modell med fem unntak. Utviklingen av velferdsstatens lover har for en stor del skjedd innen nasjonale rammer og i forhold til de enkelte lands egne historiske forutsetninger. Samtidig har det vært samarbeid og idéfelleskap i politikkkutforming. I kurset vil vi se på hvordan ideologisk fellesgods og nasjonale særegenheter har påvirket de politiske prosessene på noen av velferdssamfunnets mange felt, som for eksempel likestilling og familiepolitikk. Hvilke forsøk har vært gjort på samordning og i hvilken grad har landene vært seg selv nok i utviklingen av de sosiale ordningene?

Forskningen på dette feltet er formidabel, ikke minst innenfor samfunnsvitenskapene. Velferdshistorien er et felt der samarbeid mellom samfunnsvitere og historikere har vist seg særlig fruktbart. Dette emnet vil derfor ha en viss flerfaglig profil, men vekten ligger på den konkrete historiske framveksten av velferden mer enn på systematisk modelltenkning og komparasjon. Tidsrammen for emnet ligger fra tidlig 1800-tall til vår egen tid, og vi skal bevege oss gjennom flere faser av velferdsutvikling fra det minimumsbaserte fattiglovssamfunnet, via “sosialhjelpstaten” omkring 1900 til en mer og mer altomfattende velferdsstat der borgerne skulle sikres fra vugge til grav i annen halvdel av 1900-tallet. Det økonomiske presset på en slik altomfattende sikring har etter hvert vist seg med svingende konjunkturer og demografiske prognoser om for eksempel

”eldrebølgen”. Vi skal i dette emnet se på hva som ligger av historiske føringer i en modell som kanskje står i fare med å vokse ut av sitt gode skinn både økonomisk og i forhold til de nye utfordringer for eksempel globaliseringen fører med seg. På hvilken måte og i hvilket omfang henger vår velstand og velferd sammen med hvordan våre samfunn har valgt å ordne økonomisk ressursfordeling og sosiale omsorgssystemer? Disse prosessene er politiske, og hvordan disse politiske forhandlinger, motsetninger og avveininger skjedde er en viktig side ved dette studieemnet.

Pensum: Den nordiske velferdsmodellen

* Andresen, Astri m fl 2011: *Barnen och välfärdspolitiken. Nordiska Barndomar 1900-2000*. Dialogos , ISBN 978-91-7504-234-3, s. 11- 30 og 399- 416. 37 sider

*Banke, C.F.Stokholm, 2003: ”Manden der kom cyklende med velfærdsstaten”, i Petersen, Klaus (red): *13 historier om den danske velfærdsstat*, Syddansk universitetsforlag, ISBN 87-7838-789-2 s 113-124. 11 sider

* Benum, Edgeir m.fl. (red). 2003: *Den mangfoldige velferden*. Festskrift til Anne-Lise Seip. s.13-26: s.227-238, 239-252: og 253-270. 57 sider

Bjørnson, Øyvind, 1990: På klassekampens grunn. Arbeiderbevegelsens historie i Norge Bind 2, ISBN82-10-02752-2. s. 10-23 og 92-124. 45 sider

Kan leses elektronisk på Bokhylla.no :

<http://www.nb.no/nbsok/nb/eed19195dbdfc96b4b825f188cdd13f4.nbdigital;jsessionid=BDAEFDfC1664898E2399E765DBEE4AFB.nbdigital3?lang=en#10>

Bjørnson, Øyvind og Inger Elisabeth Haavet, 1994: *Langsomt ble landet et velferdssamfunn. Trygdens historie 1894-1994*. ISBN: 82-417-0388-0, s. 11-157 og 195-333. 283 sider. Kan leses elektronisk på Bokhylla.no :

<http://www.nb.no/nbsok/nb/f1107b30974a55986436b153edb00ee3.nbdigital?lang=no#0>

* Bradley, David, 2000: ”Family Laws and Welfare States”, i Melby, Kari et al (red), 2000: *The Nordic Model of Marriage and the Welfare State*. The research programme ”Norden och Europa”. Nord 2000:27, København/Århus . ISBN: 92-893-0562-2, s. 37-66. 29 sider

* Christiansen, Niels Finn, Klaus Petersen, Nils Edling og Per Haave (red) 2006: *The Nordic Model of Welfare*, Museum Tusulanum Press, ISBN 87 635 0341 7, s. 9-30:, 67-98:, s. 189-214: **Forelesning** og s. 336-354:.. Til sammen 96 sider

*Esping-Andersen, Gøsta, 1990: *The Tree Worlds of Welfare Capitalism*, Polity press, ISBN 0-7456-0796-9, s. 9-34. 25 sider

*Esping-Andersen, Gøsta, 2002: *Why we need a new welfare state*. Oxford university press. ISBN 0-19-925643-8 s. 1-25. 25 sider

*Fimreite, Anne-Lise 1997: ”Samspillet mellom offentlig og privat sektor”, i Fimreite, Anne-Lise (red): *Forskerblikk på Norge*, s. 123-148. Tano Aschehoug, ISBN 82-518-3573-9. 25 sider **Forelesning 7**

*Grønlie, Tore 1991: ”Velferdskommunen”, i Anne-Hilde (red), 1991: *Velferdskommunen*. Alma Mater, ISBN: 82-419-0077-5. s. 43-52. 9 sider **Se også oppdatert artikkel i Historisk tidsskrift 4/2004**

Hatland, Aksel, Stein Kuhnle og Knut Romøren (red) 2011: *Den norske velferdsstaten*. Gyldendal akademisk, ISBN 978-82-0539084-3. s. 15-169 . 150 sider

*Hernes, Helga Maria, 1998: "Kvinnens medborgerskap i den skandinaviske velferdsstaten", i Nagel, Anne-Hilde (red) *Kjønn og velferdsstat*, Alma Mater, ISBN 82-419-0237-9. s.85-112 27 sider .

*Hirdman, Yvonne, 1998: "Kvinnor - från möjlighet till problem? Genuskonflikten i välfärdsstaten - den svenska modellen", i Nagel, Anne-Hilde (red) *Kjønn og velferdsstat*, Alma Mater, s.116-143. 27 sider

Kettunen, Pauli og Klaus Petersen (ed) 2012: *Beyond Welfare State Models – Transnational Historical Perspectives on Social Policy*. Edward Elgar , ISBN 978 1 84844 5699. s. 1-13, 41-78 og 102-165. 120 sider

Kildal, Nanna: Fra arbeidsbegrepets historie. Nedlastbart på www.bora.uib.no. 22 sider

*Nagel, Anne-Hilde: "Innledning. Kommunene og velferden". i Nagel, Anne-Hilde (red), 1991: *Velferdskommunen*. Alma Mater, ISBN: 82-419-0077-5. s. 9-23. 14 sider

*Nagel, Anne-Hilde 1998: "Innledning" , s. 9-21 og "Kjønnskiller i sosiale rettigheter, s.320-358, i Nagel, Anne-Hilde (red) *Kjønn og velferdsstat*, Alma Mater, ISBN 82-419-0237-9. 53 sider

* Rothstein, Bo 1994 : Vad bör staten göra? SNS förlag, ISBN91-7150-523-7. s. 206-225. 20 sider

Seip, Anne Lise, 1984: *Sosialhjelpstaten blir til*. Gyldendal, ISBN 82-05-14843-0. s.11-15, 138-184 og 281-300. 70 sider. Kan leses elektronisk på Bokhylla.no : <http://www.nb.no/nbsok/nb/ce4c9bb0174fa3bf618dad9c1f5caa3f.nbdigital?lang=no#0>

*Seip, Anne Lise: Velferdskommunen og velferdstrekanten – et tilbakeblikk, i Anne-Hilde (red), 1991: *Velferdskommunen*. Alma Mater, ISBN: 82-419-0077-5, s. 24-42 – 18 sider

*Seip, Anne Lise, 1994: *Veiene til velferdsstaten*. Gyldendal, ISBN 82-05-21930-3. s. 19-50 : , s. 125-145, s. 357-385. 70 sider

HIS250/HIS115 Tema 3: Første verdenskrig: Årsaker – forløp - følger

Ansvarlig: Rolf Hobson

Temaomtale

I hundreåret for utbruddet av Første verdenskrig skal emnet forsøke å sette sentrale trekk ved den første totale krigen inn i en bredere kronologisk og tematisk ramme. Den åpner rundt 1890 med destabiliseringen av det europeiske statssystemet under høyimperialismen og avslutter femten år etter krigen med Folkeforbundet og de totalitære regimene som oppsto i kjølvannet av krigen. Stormaktpolitikken danner et nødvendig skjelett for fremstillingen av både årsaker og forløp. De sentrale slagene (Verdun, uinnskrenket ubåtkrig), politiske vendepunkter (den russiske revolusjonen, våpenstillstanden) og fredsslutningene (Brest-Litovsk, Versailles) utgjør nødvendige mellomstasjoner som kan forklare utfallet av krigen. Men slike faste punkter i den tradisjonelle storpolitiske

tilnærmingen til krigen er ikke tilstrekkelige til å forklare andre følger av krigen, særlig det kommunistiske diktaturet og den totalitære staten, fascismen som massebevegelse og demokratiets nederlag i mellomkrigstiden.

Emnet henter sine tilnærminger særlig fra de siste tiårenes kulturhistoriske tilnærminger, som understreker hvordan erfaringene med industrielt massedrap under krigen skapte de mentalitetshistoriske forutsetninger for totalitære bevegelser og regimer som institusjonaliserte masse mord. Forelesningene i regi av HIS 115 kombineres med en serie ettermiddagsforedrag, som skal åpnes for et interessert publikum, for å markere hundreåret for krigsutbruddet.

Pensum: Første verdenskrig: årsaker – forløp - følger

Bøker:

Nils Arne Sørensen: *Den store krigen: Europeernes første verdenskrig*. Oslo: Dreyer, 2010 (419 sider).

Rolf Hobson: *Krig og strategisk tenkning i Europa 1500-1945: samfunnsendring, statssystem, militær teori*. Oslo: Cappelen akademisk forlag. 2005, s.220-308 (88 sider).

Alan Kramer: *Dynamic of Destruction. Culture and Mass Killing in the First World War*. Oxford: OUP, 2007, s.268-338 (70 sider).

Evan Mawdsley: *The Russian Civil War*. Edinburgh: Birlinn, 2011, s.3-20, 96-116, 246-67, 334-61, 377-403 (111 sider).

Alan Sharp: *The Versailles Settlement*. London: Macmillan 2008 (200 sider).

Mark Mazower: *Dark Continent: Europe's Twentieth Century*. London: Penguin, 1999, s.1-68 (67 sider).

Robert O. Paxton: *The Anatomy of Facsism*. New York: Vintage Books, 2004, s.24-64, 76-118 (82 sider).

Kompendium:

Klaus Hildebrand: "The Crisis of July 1914: The European Security Dilemma. Observations of the Outbreak of the First World War", i d.s.: *German Foreign Policy from Bismarck to Adenauer: The Limits of Statecraft*. London: Unwin Hyman, 1989, s.85-117 (32 sider).

Paul W. Schroeder: "Stealing Horses to Great Applause: Austria-Hungary's Decision in 1914 in Systemic Perspective" i Holger Afflerbach & David Stevenson (red.): *An Improbable War? : The Outbreak of World War I and European Political Culture before 1914*. Oxford: Berghahn, 2007, s.17-42 (25 sider).

Stéphane Audoin-Rouzeau & Annette Becker: *1914-1918: Understanding the Great War*. New York, 2002, del I "Violence", s.15-90 (75 sider).

Omer Bartov: "The European Imagination in the Age of Total War", i d.s.: *Murder in Our Midst. The Holocaust, Industrial Killing and Representation*, Oxford: OUP, 1997, s.33-50 (18 sider).

Tilsammen 1177 sider

HIS250/HIS116 Tema 4: China and the World since ca. 1800

China's draconic economic growth and its increasing global political importance over the last decades has led to a world-wide surge of demand for knowledge of the history of China. Questions such as 'When and why did the Great Divergence emerge?' and 'Are we witnessing a return to Asian hegemony?' have been central to some of the debates. The history of China and the world over the past two centuries can be seen as a pendulum that has swung from a Western economic and cultural presence in China during the nineteenth and early twentieth centuries, towards a omnipresent global Chinese presence in the late twentieth and early twenty-first centuries.

In the quest to understand China's recent past and its relationship with the world, it is vital to address events that unfolded during the late Qing dynasty. The 'Treaty Century' from the early 1840s and until 1943 has been central to both Eurocentric narrations of the past as well as China's own master narrative. Whilst some historians describe an isolationistic, stagnant and inward-looking China that was 'opened' by Western powers, others describe the same events as the beginning of a 'century of humiliation' that paved the way for the Communists to take power in order to restore Chinese greatness. Similarly, some scholars have interpreted China's recent economic growth as a result of adopting liberal economic principles, whilst others argue that it is a consequence of other processes, such as demographic transition. At the same time, China is also looking for a history that mirrors the economic success and geopolitical power that it experiences today. Thus, the interpretations of the modern history of China and the world appear to be changing fast and offering increasingly disparate directions.

Furthermore, China's place *within* the world has been pivotal to debates within the rapidly rising genre of global history. The key debate here concerns when and why the West gained economic supremacy and why China lagged behind. The discussion on the Great Divide can be divided into three main interpretations. First, the Eurocentric tradition places emphasis on the supremacy of European culture and institutions and argues that the decisive moment came with the European expansions around 1500. Second, the 'California School' stresses that the Chinese economy was superior and on par with the West for much longer than proponents of a Eurocentric view tend to believe, and moreover that the Western economic hegemony from the 18th century onwards was the outcome of luck and the contingency of events. Finally, sino-centrics claim that China has been the centre of the World for most of human history – and that after a few centuries of temporary Western hegemony, the World is once more returning to normality with Asia and China as its epicentre. In this course we will place emphasis on stressing how events and paths of development have been perceived, narrated and explained differently between these various "schools" of history. In addition to this, we will also bring in a side to the story that sometimes tends to be ignored in the West, namely how these events have been perceived and narrated within China itself.

This course aims at providing an overview of some of the key topics and main views on the history of China's and the world since around 1800 until the present day. It is – of course – practically impossible to give an exhaustive in-depth analysis on such complex issues encompassing a relatively long time-span. Hence, the historical picture has to be painted with a broad brush. The focus within this course is placed upon political and economic forces and processes, and where the relationship between China and the world revolves around connections, conflicts and comparisons. The lectures

are organised in a chronological order, but at the same time reflect key thematic events. The reading list consists of a broad set of literatures that is aimed towards providing an overview of events, represent various views of history as well as reflect various genres of academic literature.

This will be the first course on this topic taught at the University of Bergen, and it is expected to run again in 2016. The course is partly an outcome of a research project on China and Norway during the late Qing Dynasty and early Republic that is being carried out at the department of AHKR. Scholars involved in this project will be giving most of the lectures. Odd Arne Westad, professor in international history at the LSE, is one of the most internationally acclaimed historians on China. He is also the author of one of the key readings of the course; *Restless Empire: China and the World Since 1750* (2012) as well as the author behind the recent update of J.M. Roberts iconic *History of the World* (2013). Westad will come to Bergen in March to give a set of intensive lectures on this course.

Syllabus:

Kaufman, Alison Adcock (2010). The "Century of Humiliation," Then and Now: Chinese Perceptions of the International Order, in *Pacific Focus*, 25: 1–33. (Available through the University library)

Kirby, William C. (1997). The Internationalization of China: Foreign Relations at Home and Abroad in the Republican Era, in *The China Quarterly*, No. 150, Special Issue: Reappraising Republic China; 433-458. (Available through the University library)

Strauss, Julia C. (2009). The Past in the Present: Historical and Rhetorical Linages in China's Relations with Africa, in *The China Quarterly*, No. 199: 777-795. (Available through the University library)

Westad, Odd Arne (2012). *Restless Empire: China and the World Since 1750*, New York, Basic Books; 475 pp.

Ebrey, Patricia Buckley (2010). *Cambridge Illustrated History. China*, second edition, Cambridge, Cambridge University Press; 220-363. (There is also a study guide available to this edition)

Hobson, John (2004). *The Eastern Origins of Western Civilization*, Cambridge, Cambridge University Press; 1-26, 190-218, 283-320. (This is available as an e-book at the University library)

Landes, David (1998). *The Wealth and Poverty of Nations*, London, Abacus, 3-44; 200-212, 335-370, 465-524.

Wang, Zheng (2012). *Never Forget National Humiliation. Historical Memory in Chinese Politics and Foreign Relations*, New York, Columbia University Press; 242 pp.

HIS250/HIS108 Tema 5: Oversikt over kvinne- og kjønns historie

Ansvarlig: Inger Elisabeth Haavet

Temaomtale

Kjønn er et grunnleggende trekk ved menneskelig og samfunnsmessig virksomhet. I dette emnet fokuseres det på kjønnskategoriens betydning i historien fra 1800-tallet til vår egen tid. Kjønn utspiller seg både i det private hverdagslivet og på de store samfunnsarenaer. Arbeidsroller, makt og representasjon for kvinner og menn har variert gjennom historien. Hvordan har denne variasjonen blitt formet, vedlikeholdt eller forandret? Hvilke forbindelseslinjer kan vi se mellom det lille samfunnet; forholdene i familien, og det store samfunnet der offentlige beslutninger ble debattert, tatt og iverksatt? Utviklingen mot større offentlighet i samfunnet har hatt ulik betydning for kvinner og menns arbeidsroller, utfoldelsesmuligheter og politiske bevissthet. Moderniseringsprosessene har hatt ulike konsekvenser for kjønnene. Dette emnet utforsker både likheter og ulikheter i kjønnsaspektet ved de store prosessene henimot det moderne samfunnet.

Et sentralt temafelt er de kjønnspolitiske bevegelser i den vestlige verden i tiden fra den franske revolusjonen til dagens kjønnspolitiske debatter. Emnet vil fokusere på kjønnspolitisk aktivisme der aktørene og deres manifest synliggjøres og diskuteres. Kjønnspolitiske bevegelser har i stor grad vært forstått som feministiske bevegelser, og disse vil ha en stor, men ikke enerådende, plass i studiet. Her vil det fokuseres særlig på tre epoker: revolusjonstiden på slutten av 1700-tallet og følgene av denne på 1800-tallet, den liberale emansipasjonsbevegelsen i tiårene rundt 1900-tallet og den moderne kvinnebevegelsen fra omkring 1970. De feministiske bevegelsene var ikke bare kvinnebevegelser. Menn var til stede i debatter og kamper som støttende, supplerende eller opponerende parter. Sentrale tema i de kjønnspolitiske bevegelsene har vært kamp for like rettigheter for menn og kvinner på felt som politikk og medborgerskap, økonomi og arbeidsliv, seksualitet, reproduksjon og familielivet og i kulturlivet.

Emnet er et oversiktsemne som passer godt sammen med HIS 102 eller andre emner innen nyere historie. Kjønnsperspektivet fører i noen grad til vektlegging av andre tema enn i en allmennhistorisk oversikt, men det er et viktig poeng at de aller fleste emner og tema i historien kan studeres utfra et kjønnsperspektiv. Emnet innbyr derfor til refleksjon over hva historisk forskning er og hva historisk kunnskap betyr for oss.

Pensum: Oversikt kvinne- og kjønns historie

Blom, Ida et al. :Vi var med... Kvinnekamp i Bergen på 1970-tallet.
Bodoni Forlag/ Bergen Kvinnesaksforening, Bergen 2007. ISBN: 978-82-7128-440-4 – s.7- 73 - 70 sider

Blom, Ida, Sølvi Sogner og Bente Rosenbeck: Kvinner i den vestlige verden
fra år 1500 til i dag. Renaissance, reformasjon og revolusjon. Cappelen
Akademisk Forlag, Oslo 2005. ISBN: 82-02-24346-7 – 390 sider

Blom, Ida og Sogner, Sølvi (red.): Med kjønnsperspektiv på norsk historie. Fra vikingtid til
2000-årsskiftet, Cappelen Akademisk Forlag, Oslo 2005: s.159-332. – 173 sider

- * Blom, Ida: "Katti Anker Møller – en revolusjonær feminist?" i Inger Elisabeth Haavet (red.) Katti Anker Møller. Mødrenes forkjemper 125 år.. Senter for humanistisk kvinneforskning/SKOK Skriftserien nr. 7, Bergen 1993. ISBN: 82-992330-7-0 – s.13-38 – 22 sider
- * Blom, Ida: "Margarete Bonnevie – skisse av et liv" i Portretter fra norsk historie. Oslo. Universitetsforlaget 1993 ISBN: 82-00-21173-8 – s.161-182 – 21 sider
- Danielsen, Hilde (red): Da det personlige ble politisk. Den nye kvinne- og mansbevegelsen på 1970-tallet. Scandinavian Academic Press c/o Spartacus forlag AS 2013. ISBN 978-82-304-0081-4
- * Florin, Christina (1999): "Skatten som befriar. Hemmafrur mot yrkeskvinnor i 1960-talets särbeskatningsdebatt" i Christina Florin, Lena Sommestad og Ulla Wikander Kvinnor mot kvinnor. Om systerskapets svårigheter. Stockholm. Norstedts forlag ISBN: 91-1-300723-8 – s.106-135 – 30 sider
- * Haavet, Inger Elisabeth: "Da det private ble politisk. Om etableringen av norsk familiepolitikk" i Jensen, An-Magritt m.fl. (red.): Oppvekst i barnets århundre. Historier om tvetydighet, Ad Notam Gyldendal, Oslo 1999 s.46-63, litteraturliste s.282-297 – 20 sider
- * Hagemann, Gro: "Fagbevegelsen og kvinnene" i Arbeiderhistorie. Årbok for Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek 1990. Oslo. Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek ISBN: 82-90759-03-7 – s.113-131 – 18 sider
- * Holton, Sandra Stanley : "Women and the vote" i June Purvis Women's history: Britain, 1850-1945. An Introduction. Routledge, London 1995. ISBN: 0-415-23889-7 – s.277-297 – 20 sider
- * Jegerstedt, Kari og Mortensen, Ellen: "Hva er kjønn? Ulike ilnærmingsmåter", i Ellen Mortensen et al. (red.) :Kjønnsteori. Oslo. Gyldendal Akademisk forlag ISBN:978-82-05-37217-7 –s.15-21 - 7 sider
- Lorentzen, J./Ekenstam, C.(red): Män i Norden – manlighet och modernitet 1840-1940. Gidlunds förlag, Göteborg/Oslo 2006, ISBN 91-7844-376-8
- * Lønnå, Elisabeth: Stolthet og kvinnekamp. Norsk kvinnesaksforenings historie fra 1913. Gyldendal Norsk forlag, Oslo 1996 ISBN: 82-05-24495-2 –s.11-24, 76-86 og 284-291 – 31 sider
- * Nagel, Anne-Hilde: "Mary Wollstonecraft (1759-1797)– rettighetsforvareren", i Linda m. Rustad og Hilde Bondevik (red.) Kjønnsperspektiver i filosofien. Pax, Oslo 1999 . Pax Forlag ISBN:82-530-2036-8- 20 sider
- * Nagel, Anne-Hilde: "Politisering av kjønn: Et historisk perspektiv" i Nina C. Raaum Kjønn og politikk. Tano , Bergen 1995. ISBN: 82-518-3360-4 – s.31 og 56-74 – 19 sider
- * Nagel, Anne-Hilde: "Kjønnsdiskriminering av fedre" i Berven, Nina og Selle, Per: Svekket kvinnemakt? De frivillige organisasjonene og velferdsstaten, Makt- og demokrati-utredningen, Gyldendal Akademisk, Oslo 2001, s.191-216, ref. s.270-271 – 25 sider

* Pettersen, Tove: *Filosofiens annet kjønn*, kap.3: Kjønn, feminisme og filosofihistorie. s 61-90. Pax forlag, Oslo 2011. ISBN 978-82-530-3340-2 – 30 sider

* Rosland, Sissel : "Historie og sosiologi" og "Joan Scott" i Ellen Mortensen et al. (red.) *Kjønnsteori*. Gyldendal Akademisk forlag, Oslo 2008 ISBN:978-82-05-37217-7 –s.168-180 –11 sider

* Scott, Joan W. : "Feminism's History" i Sue Morgan (red.) *The Feminist History Reader*. Routledge, London 2006. ISBN: 0-415-31810-6 – s.387-397 – 10 sider

* Skard, Torild: "Kvinnepolitikkenes tiår i de nordiske land" i *Arbeiderhistorie. Årbok for Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek 1990*. Oslo. Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek ISBN: 82-90759-03-7 – s.113-131 – 18 sider

HIS250/EUR103 Tema 6: Europe after 1945: Resources, demography, economy

Responsible: Harm G. Schröter

This course is taught in English

Theme description

The general idea of this course is to ask about the relation of sources and actors of European integration - and separation.

Resources: In the lectures on geography we ask whether the nature-given structures in Europe act more separating or more integrating. No continent has such an amount of natural variety as Europe: the sea-shore per square-kilometre is the longest; mountains are manifold and placed in various directions, navigable rivers lead deep into the hinterland, and so on. What does this entail? Represent mountains and seas natural borders, while rivers acted as natural ways of communication? What role did borders play in Europe over time? What sort of resources existed and how were they exploited? Is there a tendency to overcome traditional patterns of using and directing resources on a national basis towards super-national ones? The same question applies to the process of urbanization: is it still to be understood as a national pattern? What roles play cross-border urbanizations, such as the regions around København/Malmø, Aachen/Maastricht/Liège or around Basel?

People: The aging population in Europe has re-established the forces of demography as really determining ones, an understanding which was too long forgotten. What are the basic rules of demographic development? Can societies react to un-wanted developments? To what extent did Europe use migration as a remedy in this respect – or was migration never perceived to be a remedy? What is the practical experience of Europe with migration?

The economy: During decades the economy used to be called the prime-driver of European integration. But during the early 1950s it surely were political considerations which carried greater

weight. During that decade existed a widespread political will of close co-operation across borders. Again, the recent plebiscites in France and the Netherlands against the EU-constitution revealed a strong political will of the electorate to stop additional integration. Is there a fundamental contradiction between political and economic actors? Finally, in what sense is Europe economically and socially different from the rest of the World? If the ship of Europe sails the seas of globalization – in what direction are we heading? Or does Europe co-create and govern the special sort of “sea”?

All these issues will be taken up, but none of them will be answered as valid once and for all during your life-time! History is not a multiplication table to be learned by heart, but a process of understanding past, present and also future. Our aim in this seminar is to establish a solid foundation of historical knowledge which may be used as a basis for own considerations. While the former will be taught and tested, the latter is in the free will of the individual.

EUR103 is a course offered by the Department of History. It is taught every spring semester and is comprised of about 30 hours of lectures plus work in preparatory-groups. The main emphasis of the course is on economic, geographical and demographic resources and developments in post-war Europe.

Central elements are:

1. Economic growth and structural change after the Second World War, including development and use of human and natural resources.
2. Adaptation to the unequal distribution of resources, including population development.
3. The challenges of unification and globalization. European economic unification after the disintegration of Eastern European socialism and Europe’s role in today’s globalizing world.

Syllabus

A) Books:

Berent, Ivan T., *An Economic History of Twentieth-Century Europe*, Cambridge: Cambridge University Press, 2006, pp. 133- 326, ISBN 139780521672689.

Eichengreen, Barry, *The European economy since 1945: coordinated capitalism and beyond*, Princeton, N.J., Princeton University Press, 2007, pp. 495, ISBN 978-0-691-12710-1, 0-691-12710-7

Livi-Bacci, Massimo, *The population of Europe. A history*, Oxford: Blackwell Publishers, 2000, (to be read: pp. 126-189), ISBN: 0-631-20078-9

B) Reader (compendium of articles)

Amatori, Franco and Colli, Andrea, *European corporations: ownership, governance, strategies and structure. A review of five countries: United Kingdom, Germany, France, Italy, and Spain*, in: Schröter, Harm G. (ed.), *The European enterprise. Historical investigation into a future species*, Springer, Berlin, 2008, pp. 23-36

Andersen-Skog, Lena and Pettersson Thomas, *Scandinavian experiences of network industries: public enterprises and changing welfare policies, 1950-2005*, in: Clifton, Judith and Francisco Comín and Daniel Díaz Fuentes (eds.), *Transforming Public Enterprises*, Palgrave, 2007, pp. 131-143

Bade, Klaus J., Migration in European history. Malden, Mass: Blackwell Publishers, pp. 217-275, ISBN: 0-631-18939-4

Bonin, Hubert, Regional and national corporate culture confronted with challenges of the Europeanisation of business, in: Bonin, Hubert, and Segreto, Liciano (eds.), European business: corporate and social values, Peter Lang, Bruxelles, 2011, pp. 11-21

Brunt, Barry: Urbanization and Urban Development. Ch. 8 in: Brunt: Western Europe. A social and economic geography. Dublin: Gills & Macmillan Ltd, 1997, pp. 263-283. (21 s.)

Brunt, Barry: Regional Development and Planning. Ch. 11 in: Brunt: Western Europe. A social and economic geography. Dublin: Gills & Macmillan Ltd, 1997, pp. 345-392. (48 s.)

Chandler, Alfred D. and Takashi Hikino, The large industrial enterprise and the dynamics of modern economic growth, in: Chandler, Alfred D., Franco Amatori, Takashi Hikino (eds.), Big business and the wealth of nations, , pp. 24-57, ISBN 0-521-48123-6 (ib.), 0-521-66347-4 (h.)

Held, David [et al.], Global transformations: politics, economics and culture, Oxford: Polity, 1999, pp. 1-21, ISBN: 0-7456-1498-1 (ib.), 0-7456-1499-x (h.)

Hudson, Ray: Industrial restructuring in Europe: recent tendencies in the organization and geography of production. Ch. 11 in: Unwin, Tim (ed.): A European Geography. Harlow, Essex: Pearson Education Limited, 1998. (kap. 10) pp. 169-185 (17 s.)

Jones, Geoffrey, Harm G. Schröter, Continental European multinationals, 1850-1992, in: Jones, Geoffrey, Harm G. Schröter (eds.), The Rise of multinationals in continental Europe Aldershot: Edward Elgar, 1993, pp. 3-27, ISBN: 1-85278-544-6

Kuhnle, Stein, The survival of the European welfare state, Working paper / ARENA; no. 19, June 1999, (17 s.)

Lahav, Gallya, "Towards a people's Europe: an institutional analysis of immigration policy in the European Union", in: Lahav, Gallya (ed.) Immigration and Politics in the New Europe: Reinventing Borders. Cambridge University Press 2004, s. 26-68

Mamadouh, Virginie: The Territoriality of European Integration and the Territorial Features of the European Union: The First 50 years, Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie, 2001, Vol. 92, No.4, pp. 420-436 (17 s.)

Poulsen, Thomas M., Physical environment, in: George W. Hoffman (ed.), A Geography of Europe: problems and prospects, pp. 49-83, New York: The Ronald Press Company, 4th ed. 1977, ISBN: 0-471-06741-5

Schröter, Harm G., Americanisation of European Economic Culture during the 20th Century, Springer, Dordrecht, 2005, pp. 45-60

Thiemeyer, Guido, Europeanization in the monetary sector, 1968-1992, in: Conway, Martin, and Patel, Kiran Klaus (eds.) Europeanization in the twentieth century. Historical approaches, Palgrave, Houndsmills, 2010, pp. 172-185

Wagener, Hans Jürgen, The welfare state in transition economies and accession to the EU, in: Mair, Peter and Jan Zielonka editors, *The Enlarged European Union: diversity and adaptation*, London: Frank Cass, 2002, pp. 152-172 8kap. 8), ISBN: 0-7146-5287-3 (ib.), 0-7146-8255-1 (h.)

HIS250/HIS111 Tema 7: History of the United States

Ansvarlig: Arne Solli

The course is taught in English

Theme description

HIS 111 is a course which aims at giving a condensed introduction to the history of the United States of America from the first European settlement in 1607 to the present time. The course is organized around three main themes: A. Democracy and Nation Building. B. Immigration and Industrialization. C. USA in the World.

A. Democracy and Nation Building: This theme is covering the status of the 13 colonies inside the British Empire, their struggle for independence up to 1783, the development of a constitution and a federative state, and the consolidation of state and nation up to the crisis culminating by the Civil War 1861-65. The theme is then extended to the late 20th century, presenting the recent past with focus on political developments, social changes since World War II, civil rights and other reform movements.

B. Immigration and Industrialization: Starting with a retrospective on colonial North America, this theme is mainly concerned with the exceptional development of the US-economy during the 19th and early 20th century. Topics like agriculture, infrastructure, demography, social relations, education and science are included as well. The theme is rounded off by a description of the Depression and the New Deal of the 1930's.

C. USA in the World: The third and last theme is covering the 20th century and exploring the US as an actor on the global stage. Participation in the two world wars is examined, as well as the role of the US in international relations during the long Cold War period, and the redefinition of this role after 1989. Events are considered both from an American and from an outsider's perspective. Finally particular attention is given to American influence on the world economy.

Syllabus

Faragher, John Mack et al.: *Out of Many. A History of the American People*. Combined Volume, Brief Sixth Edition. Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River 2012. Chapters 3-31 (Sum 810 pp.)

Philip Weeks, *Farewell, My Nation: The American Indian and the United States in the Nineteenth Century*. Harlan Davidson, Illinois, 2001, paperback edition ISBN 0-88295-9565. Chapters 1, 2, part of chapter 3, and chapters 4 and 5. Pp. 13-86, 104-202. (Sum 171 pp.)

Chandler, Alfred D.: The United States: Engines of economic growth in capital-intensive and knowledge-intensive industries. In: Chandler, Alfred D. et al. (eds.): *Big Business and the Wealth of Nations*. Cambridge University Press, Cambridge 1997. Pp. 63-101. (Sum 39 pp.)

Davies, Edward J. II: *The United States in World History*. Chapters 4-10, Epilogue, Conclusion. (Sum 122 pp.)

Schröter, Harm G.: *Americanization of the European Economy. A Compact Survey of American Economic Influence in Europe since the 1880s*. Springer, Dordrecht 2005. Pp. 205-223. (Sum 19 pp.)

Total: ca. 1160 pp.